

UNELE PARTICULARITĂȚI SOCIAL-IGIENICE ALE PACIENȚILOR SOLICITANȚI DE SERVICII STOMATOLOGICE ÎN SECTORUL PRIVAT URBAN

SUMMARY

Through a sample of 850 patients, it has been studied the level, morbidity structure and the necessity of stomatological assistance in the urban private medical institutions. The obtained data have shown veridical differences versus age and sex of the level and structure of stomatological morbidity of urban population.

Anatolie Pancenco,
Ion Munteanu,
Arsenie Guțan
*Instituția Medico-
Sanitară Publică
Centrul Stomatologic
Municipal Chișinău*

ACTUALITATEA TEMEI

Pe parcursul ultimului deceniu în municipiul Chișinău s-a înregistrat o dezvoltare intensă a numeroaselor „clinici” stomatologice particulare, care aparțin unor medici, grupuri de fondatori, sau persoane juridice. Simultan au fost create numeroase societăți cu răspundere limitată, iar în cadrul clinicilor de stat s-a încetățenit practica de acordare a serviciilor stomatologice contra plată (1, 10, 11).

Structurile stomatologice private, care își propun drept obiectiv prestarea către populație a unui spectru larg de servicii stomatologice, au devenit o reală alternativă clinicilor de stat.

Indicii morbidității dento-orale dau o informație amplă referitor la sănătatea populației, dezvăluie particularitățile decurgerii maladiilor dento-orale în societate, caracterizează frecvența și gravitatea lor. În baza rezultatelor studiului morbidității dento-orale conform datelor adresabilității putem planifica serviciile stomatologice și elabora acțiunile de acordare a asistenței medicale stomatologice populației. Studiul dinamic al morbidității dento-orale permite de a evalua eficacitatea măsurilor întreprinse.

Structura și răspândirea maladiilor principale ale organelor cavității bucale ale pacienților, care solicită structurile stomatologice private, sunt un fundament inițial în determinarea cererii contingentului dat pentru forme diverse de ajutor stomatologic contra plată. Indicatorii principali ai morbidității stomatologice a populației sunt: răspândirea cariei, caracterul intensiv de creștere al acesteia, răspândirea bolilor parodontiului, a mucoasei cavității bucale, prezența anomaliilor și deformațiilor dento-maxilare.

Opinia populației despre calitatea serviciilor stomatologice în instituțiile private urbane a fost studiată prin intermediul unui sondaj, care reprezintă un ansamblu de operațiuni, având ca obiectiv studierea distribuției unor caracteristici în totalitatea unei populații, pornind de la observațiile efectuate pe un eșantion al acesteia (2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 13, 14, 15, 16).

Rezultatele sondajului au furnizat informații suplimentare pentru elaborarea unor soluții optime vizând sporirea accesibilității populației la serviciile medicale stomatologice, modificarea sau menținerea structurii existente a serviciului stomatologic privat, sporirea calității asistenței medicale stomatologice acordate de către medicii stomatologi care activează în cadrul instituțiilor stomatologice private. În acest context a fost efectuat un studiu de opinie prin chestionarea anonimă a populației municipiului Chișinău, în funcție de sex, vârstă și grupuri sociale.

SCOPUL STUDIULUI

A studia în dinamică nivelul și structura morbidității dento-orale conform adresabilității populației urbane a municipiului Chișinău în structurile stomatologice private și specificarea gradului de asigurare a populației cu servicii medicale stomatologice.

Materiale și metode. Metodica de studiere aplicată în această lucrare a fost structurată în corelație cu cerințele statistice moderne și experiența acumulată în cercetările de acest gen (3, 4, 5, 6, 7, 8, 12). Volumul eșantionului selectiv al populației, supusa studiului, a fost de 850 de locuitori ai municipiului Chișinău, selecția proporțional cu volumul populației (selecție tipică) din cele 5 sectoare administrative-teritoriale ale acestui teritoriu.

Datele au fost prelucrate statistic pentru fiecare sector separat și pentru întreg municipiul. În cadrul investigației au participat 354 -bărbați și 496-femei cu partiția procentuală respectivă de 41,6 % și 58,4%, care au solicitat asistența stomatologică în cadrul structurilor private.

Aceste date sunt prezentate în tabelul 1.

Tabelul 1. Distribuția procentuală a populației urbane supuse studiului morbidității dentoreale în funcție de sectoarele municipiului Chișinău comparativ cu estimările oficiale

Nr. d/o	Sectorul	Nr. populației, estimări oficiale (date absolute)	Nr. populației estimări oficiale (în %)	Eșan-tion, date absolute	Eșan-tion, în %
1.	Botanica	179445	27,1	232	27,3
2.	Buiucani	124072	18,7	158	18,6
3.	Centru	103276	15,6	133	15,6
4.	Ciocana	110826	16,7	141	16,6
5.	Rîșcani	145588	21,9	186	21,9
TOTAL		663217	100	850	100

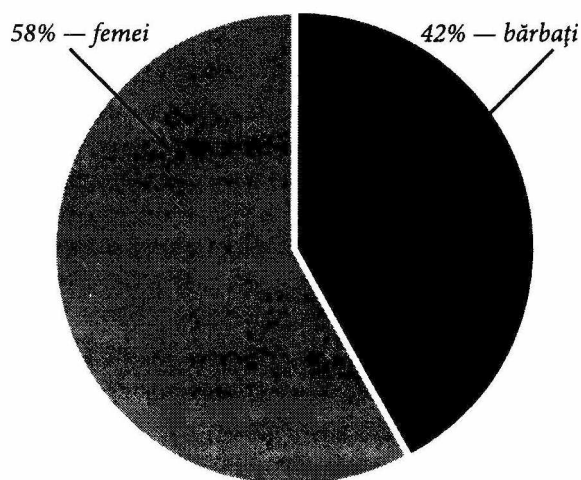

Diagrama 1. Ponderele pacienților-bărbați și a pacienților-femei în instituțiile stomatologice private urbane

Datele au fost prelucrate statistic pentru fiecare sector separat și pentru întreg municipiul. În cadrul investigației au participat 354 de pacienți-bărbați și 496 de pacienți-femei cu partiția procentuală respectivă de 41,6% și 58,4%, reflectată în diagrama 1.

Prin metoda de anchetă au fost studiate cauzele principale ce au condus la solicitarea asistenței medicale în cadrul acestor instituții, a fost efectuată o analiză minuțioasă, social-igienică a motivației pacienților (influențarea de către asemenea factori cum ar fi: vârsta, locul de muncă, nivelul de venit etc..).

S-a studiat, de asemenea, nivelul de solicitare a medicilor stomatologi, aprecierea de către pacienți a calității serviciilor medicale și gradul de influență a diferiților

factori (în special, nivelul de calificare al medicilor, vechimea în muncă a acestora, nivelul de asigurare cu echipament medical performant al instituțiilor respective ș.a..

Pe parcursul investigației au fost aplicate chestionare elaborate în acest scop de către specialiștii noștri: răspunsurile la întrebări ne-au oferit anumite informații despre pacienți, atitudinea acestora față de procesul de tratament, nivelul de satisfacție a asistenței stomatologice acordate, motivele solicitării serviciilor stomatologice ale unei instituții private etc..

Veridicitatea rezultatelor și reprezentativitatea selecției au fost confirmate prin aprecierea unor metode moderne de statistică variațională.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Programul de investigație a urmărit studierea minuțioasă a particularităților de organizare a asistenței stomatologice de profilaxie și tratament în instituțiile private. Au fost analizate în detalii principalele cauze ale solicitărilor, între care: necesitatea asanării planice a cavității bucale, tratamentul și obturarea la necesitatea danturii, dureri acute de dinți, curățarea dinților, extracția unor dinți și rădăcini de dinți, necesitatea aplicării unor proteze dentare etc.

Pornind de la datele obținute în cadrul investigației, cauzele adresărilor pacienților în structurile stomatologice private sunt diferite. S-a elucidat că adeseori (în 41,9% din cazuri) pacienții au solicitat tratamentul și obturarea unor dinți separați, de aproximativ 2 ori mai puțin (respectiv, 16,3% și 17,4%) — asistență în cazul unor dureri acute de dinți și de aplicare a protezelor dentare.

14,6% din pacienți au solicitat extracția unor dinți sau rădăcini dentare, iar 9,8% — asanarea cavității bucale, indicele de la urmă denotă, spre regret, o diminuare a volumului solicitărilor unor măsuri de profilaxie de către populația municipiului Chișinău.

De asemenea, informațiile obținute denotă elocvent o diversitate a scopurilor și solicitărilor primare și repetate ale serviciilor instituțiilor private. Astfel, printre scopurile atât ale solicitărilor primare, cât și ale celor repetate, potrivit frecvenței adresărilor înregistrate, primează tratamentul și obturarea dinților (39,9% și 32,8%), numărul adresărilor repetate în legătură cu durerile acute de dinți s-a redus de aproximativ trei ori față de cele primare (3,0% și 15,8 %), de asemenea s-a diminuat esențial numărul solicitărilor de asanare a cavității bucale (de la 7,3% până la 2,2%).

Totodată, printre solicitările repetate a sporit numărul cererilor de proteze dentare (12,4% și 16,0 %), precum și a celor de extracție a dinților și rădăcinilor de dinți (8,7% și 15,4 %). Merită să menționăm și asemenea fapte interesante, cum ar fi: pacienții cu solicitări primare și-au formulat mult mai explicit motivele adresării lor în clinica stomatologică respectivă — printre ei nu a figurat nici unul care să indice alte motive decât cele menționate de către el în cadrul sondajului, pe când printre cei cu solicitări repetate s-au evidențiat 41 (15,1%) din cele 271 de persoane.

Analizând eventualele cauze ale adresărilor pacienților în structurile stomatologice private, am pu-

tea presupune că, în pofida celor menționate mai sus, solicitările sunt determinate în special de nivelul de bunăstare al pacienților. Materialele investigației au confirmat pe deplin aceste presupuneri. Astfel, frecvența adresărilor primare la medicii stomatologi din instituțiile private a sporit odată cu majorarea nivelului mediu al veniturilor respondenților, această dependență evidențiindu-se mai pronunțat în cazul solicitărilor de protezelor dentare cu materiale performante costisitoare și mai puțin — asupra solicitărilor de tratament stomatologic.

Prezintă interes și faptul că în cazul solicitărilor de extracție a dinților nu se urmărește o asemenea corelație, ceea ce denotă caracterul necesității urgente, acute a solicitării unor asemenea tipuri de asistență stomatologică.

În funcție de vârsta pacienților, numărul adresărilor în clinicile stomatologice private, potrivit rezultatelor sondajului, a scos în evidență următoarele aspecte: pe motivul tratamentului de dinți medicii stomatologi au fost solicitați, cu precădere, de către persoane cu vârsta înaintată:

36–45 de ani — 22,5 %,
46–55 de ani — 34,2 %.

Cota persoanelor cu vârsta înaintată (56 — 65 de ani și mai mult) a constituit doar 13,5 %. Cota persoanelor tinere a fost mult mai redusă:

până la 19 ani — 8,0 %,
19–25 de ani — 10,3 %,
26–35 de ani — 11,5 %.

Examinând motivele ce i-au determinat pe pacienți să apeleze la serviciile unei clinici stomatologice private, nu s-au depistat deosebiri esențiale. O parte anumită a pacienților au făcut această alegere la recomandarea rudelor și prietenilor care au frecventat instituțiile stomatologice respective, constituindu-se astfel așa-numita rețea „pacientul atrage un alt pacient” sau „cercul de solicitare a medicului”.

Calitatea serviciilor prestate de către medicii clinicilor stomatologice private a fost apreciată de către 8,1% din respondenți drept „foarte bine”, 51,1% — au dat calificativul de „bine”, iar 39,9% — de „satisfăcător”, 0,9% — de „nesatisfăcător”.

Analiza aprecierilor în funcție de calificarea medicului și relația sa cu pacientul a demonstrat că majoritatea medicilor clinicilor private își îndeplinesc conștiințios misiunea și se bucură de respectul și admirația pacienților săi. 60,5% din respondenți au apreciat nivelul profesional al medicilor din cabinetele stomatologice private drept „bine” și „foarte bine”, 39,0% — „satisfăcător”, iar 0,5% — „nesatisfăcător”.

Menționăm faptul, că majoritatea respondenților din cei intervievați (91,5%) au calificat gradul de atenție, atitudine, amabilitate și altele cu „bine” și „satisfăcător”, 7,6 la sută au dat aprecierea „foarte bine” și doar 0,9% au răspuns „nesatisfăcător”.

Concluzii: Investigația realizată a permis elucidarea unui șir de factori, care influențează direct sau indirect nivelul solicitării de către pacienți a structurilor stomatologice private. De asemenea au fost elucidate motivațiile pacienților care au preferat să se adreseze în aceste unități private, precum și aprecierea de către pacienți a activității medicilor stomatologi.

BIBLIOGRAFIE.

1. Burlacu V. Unele măsuri tactice în dezvoltarea contemporană a stomatologiei terapeutice naționale // În „Probleme actuale de stomatologie”. Materialele Congresului III național al medicilor stomatologi, consacrat jubileului de 40 ani al facultății stomatologice a USMF „Nicolae Testemițanu”, 7 — 8 septembrie 1999, Chișinău, p. 11—14.
2. Bârsa Gh., Postolachi I. Tehnici de confecționare a protezelor dentare. Chișinău: Știința, 1994, 397 p.
3. Cărăușu E. Evaluarea gradului de satisfacție a pacientului — indicator de monitorizare a calității serviciilor stomatologice // În supl. „Tehnici și metode în medicina stomatologică”. Medicina stomatologică, Iași, 1999, p. 203—214.
4. Cărăușu E., Duda R., Gîrlea A.M. Studii de satisfacție a pacientului ca indicator de calitate a asistenței stomatologice în sistem public și privat // În „Sănătatea populației și reformele asistenței medicale în Republica Moldova”. Materialele Congresului II al specialiștilor din domeniul sănătății publice și managementului sanitar. Chișinău, 1999, p. 38—39.
5. Cărăușu E., Amariei C. Stomatologia românească în pragul mileniului III — anchetă de opinie privind reforma sistemului public de asistență stomatologică // În „Probleme actuale ale sănătății populației și reformei asistenței medicale”. Chișinău, 2000, p. 43—45.
6. Marcu A., Marcu Gr.M., Vitcu L. et. al. Metode utilizate în monitorizarea stării de sănătate // Institutul de Sănătate Publică. București, 2002, 299 p.
7. Munteanu I., Guțan A. Pregătirea psihologică a pacientului pentru intervenția de terapie tisulară prin grefa nervului cadaverit conservat. Simpozia profesororum. Seria „Medicina”, ULIM, Chișinău. 1999, p. 120-121.
8. Mureșanu P. Manual de metode matematice în analiza stării de sănătate // București: Ed. Medicală, 1989, 573 p.
9. Popușoi E., Lozan O., Ștefanț S., Berdaga V. Morbiditatea populației și accesibilitatea serviciilor medico — sanitare // În „Probleme actuale ale sănătății populației și reformei asistenței medicale”. Chișinău, 2000, p. 25—27.
10. Postolachi I. Direcțiile principale de perfecționare a asistenței stomatologice ortopedice populației din Republica Moldova // În „Probleme actuale de stomatologie”. Materialele Congresului III național al medicilor stomatologi, consacrat jubileului de 40 ani al facultății stomatologice a USMF „Nicolae Testemițanu”, 7—8 septembrie 1999, Chișinău, p. 141—142.
11. Postolachi I. Organizarea asistenței stomatologice ortopedice populației la etapa actuală // În „Probleme actuale de stomatologie”. Materialele Congresului XI național al medicilor stomatologi din Republica Moldova. 9—10 octombrie 2001. Chișinău. p. 66—67.
12. Postolachi I., Chiriac E., Bîrsa G. et. al. Protetica dentară. Chișinău: Știința, 1993, 446 p.
13. Rotaru A., Sirbu Cr., Cămpianu R., Munteanu I., Rotaru H.. Implicații multidisciplinare în durerea orală și cranio-facială. România, Cluj-Napoca. Chișinău, 2001, p. 620.
14. Savin V. Consolidarea asistenței medicale primare în condiții urbane // Autoreferatul tezei de doctor în științe medicale. Chișinău, 2003, 22 p.
15. Țîbîrnă Gh., Dării V., Gabunia M. Morbiditatea prin tumori maligne ale regiunii oro-maxilo-faciale în Republica Moldova // În „Principii și aspecte ale stomatologiei moderne”. Culegere de lucrări științifice, consacrată jubileului de 60 ani de la fondarea IMSP Centrul Stomatologic Municipal. Chișinău, 2005, p. 61—62.
16. Делендик А.И. Изучение потребности населения в различных видах стоматологической помощи по данным анкетирования // Стоматология, 2000, № 6, с.58-60.

Prezentat la 02.03.2007